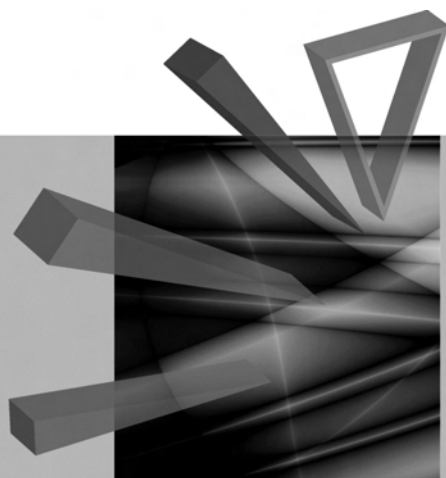

PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

244

Problemy rozwoju regionalnego

Redaktorzy naukowi
Elżbieta Sobczak
Andrzej Raszkowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Piotr Bury, Beata Filipiak, Tadeusz Grabiński, Anna Malina, Danuta Stawasz,
Edward Stawasz, Eugeniusz Wojciechowski

Redaktor Wydawnictwa: Elżbieta Kożuchowska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Aleksandra Śliwka

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon,
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-229-1

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Malgorzata Markowska, Danuta Strahl: Klasyfikacja dynamiczna europejskiej przestrzeni regionalnej ze względu na poziom identyfikatorów innowacyjności typu Output	15
Marek Szajt: Zmiana pozycji innowacyjnej regionów w rozszerzającej się Unii Europejskiej	29
Elżbieta Izabela Misiewicz: Innowacyjność a rozwój regionalny – model miękki	39
Katarzyna Widera: Analiza porównawcza poziomu innowacyjności regionów	48
Elżbieta Sobczak: Statystyczna analiza pracujących według intensywności działalności B+R w państwach Unii Europejskiej.....	56
Malgorzata Markowska: Klasyfikacja unijnych regionów ze względu na dynamikę charakterystyk innowacyjności (w zakresie Output)	66
Dariusz Głuszczuk: Regionalny system innowacji – ujęcie definicyjne i modelowe (dyskusje na gruncie teorii).....	81
Andrzej Sztando: Ocena systemów wdrażania regionalnych strategii innowacji – raport z badań.....	90
Bartłomiej Jefmański, Malgorzata Markowska: Ocena pozycji polskich regionów ze względu na inteligentną specjalizację w europejskiej przestrzeni z wykorzystaniem klasyfikacji rozmytej.....	102
Anna Beata Kawka: Wpływ jakości kapitału ludzkiego na rozwój regionalny	114
Iwona Skrodzka: Kapitał intelektualny a poziom rozwoju gospodarczego polskich województw – model miękki	124
Malgorzata Juchniewicz, Urszula Tomczyk: Regionalne zróżnicowanie kapitału intelektualnego przedsiębiorstw w Polsce	136
Magdalena Graczyk, Leszek Kaźmierczak-Piwko: Rola ekoinnowacji w procesie zrównoważonego rozwoju regionu	147
Katarzyna Szymańska: Innowacyjność regionu jako narzędzie kształtujące kulturę organizacyjną MSP.....	158
Łukasz Mamica: Wzornictwo przemysłowe jako sektor przemysłów kreatywnych.....	168
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Łańcuchy dostaw w kształtowaniu innowacyjności regionów Polski zachodniej.....	178
Patrycja Zwiech: Znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju województwa zachodniopomorskiego.....	190

Janusz Kornecki, Maciej Kokotek, Arkadiusz Szymański: Wsparcie innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w rozwoju województwa łódzkiego.....	201
Krzysztof Krukowski, Maciej Zastempowski: Instrumenty finansowe wspierające innowacyjność przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w świetle badań empirycznych.....	211
Marek Obrębalski: Współczesne problemy polityki regionalnej Unii Europejskiej i Polski.....	218
Bogdan Leszkiewicz: Strategie Unii Europejskiej w zakresie polityki regionalnej.....	228
Tomasz Dorożyński: Polityka spójności Unii Europejskiej a gospodarka lokalna i regionalna.....	236
Ewa Kusideł: Wpływ polityki spójności na konwergencję wewnętrzną w Polsce	246
Artur Lipieta, Barbara Pawelek, Roman Huptas: Analiza porównawcza województw Polski ze względu na wykorzystanie środków unijnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007–2010	257
Mariusz Wiśniewski: Regionalne zróżnicowanie absorpcji unijnego wsparcia dla polskiej wsi.....	266
Kinga Wasilewska: JESSICA, JEREMIE i JASPERS na rzecz wzrostu gospodarczego	278
Alojzy Zalewski: Rynkowe uwarunkowania konkurencji terytorialnej w świetle inwestycji rzeczowych	290
Małgorzata Leśniak-Johann: Uwarunkowania konkurencji i współpracy w kontekście rozwoju turystyki na pograniczu dolnośląsko-saksońskim. Zarys problemu	300
Emilia Bogacka: Współpraca w zakresie bezpieczeństwa publicznego na obszarze nadgranicznym Polski z Niemcami	312
Alina Kulczyk-Dynowska, Katarzyna Przybyła: Karkonoskie parki narodowe (Karkonoski Park Narodowy i Krkonošský Národní Park) a rozwój transgranicznej przestrzeni regionalnej	321
Anna Malina, Dorota Mierzwa: Analiza porównawcza sytuacji makroekonomicznej Polski i krajów ościennych w okresie 20 lat przemian gospodarczych.....	330
Zbigniew Piepiora: Występowanie katastrof naturalnych w Europie i międzynarodowa współpraca w zakresie przeciwdziałania ich skutkom.....	342
Jakub Piecuch, Łukasz Paluch: Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju regionów basenu Morza Śródziemnego	357
Adam Dąbrowski: Globalizacja a regionalizm	366
Krzysztof Malik: Wybrane metody oceny polityki rozwoju regionu.....	374
Dorota Rynio: Regiony problemowe wobec nowego paradygmatu polityki regionalnej w Polsce	394

Piotr Rzeńca: Parki tematyczne jako czynnik rozwoju gospodarki. Identyfikacja zjawiska.....	405
Renata Lisowska: Uwarunkowania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w regionach zmarginalizowanych na przykładzie województwa łódzkiego.....	416
Aleksandra Koźlak: Transport jako czynnik rozwoju regionalnego	425
Adam Przybyłowski: Inwestycje transportowe w województwie dolnośląskim w aspekcie realizacji strategii zrównoważonego rozwoju	435
Paweł Andrzejczyk: Znaczenie logistyki zwrotnej dla zrównoważonego rozwoju regionu	450
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: Wojewódzkie planowanie przestrzenne – istota, możliwości i ograniczenia.....	460
Andrzej Raszkowski: Wybrane aspekty orientacji marketingowej jednostek terytorialnych.....	470
Krzysztof Wiktorowski: Tożsamość regionalna i lokalna jako element zrównoważonego rozwoju regionu zachodniopomorskiego	480
Jan Polski: Efekty zewnętrzne w marketingu urbanistycznym	491
Danuta Stawasz: Regionalne zróżnicowania rozwoju polskich regionów po 10 latach funkcjonowania samorządu terytorialnego	501
Beata Bal-Domańska: Klasyfikacja podregionów Polski szczebla NUTS-3 ze względu na poziom rozwoju gospodarczego	509
Łukasz Mach: Zastosowanie metod wielowymiarowej analizy do oceny potencjału rozwojowego regionów.....	520
Grażyna Karmowska: Porównanie rozwoju subregionów województwa zachodniopomorskiego w latach 1999–2007	530
Ewa Mazur-Wierzbicka: Stymulowanie zrównoważonego rozwoju w regionie zachodniopomorskim przy wykorzystaniu dobrych praktyk.....	542
Maria Kola-Bezka: Przedsiębiorczość jako czynnik rozwoju regionu w świetle wyników badania ankietowego mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego	552
Joanna Kosmaczewska: Przedsiębiorczość jako stymulanta turystycznego rozwoju obszarów wiejskich.....	563
Sandra Misiak: Aktywność zawodowa kobiet w województwie zachodniopomorskim	573
Agnieszka Skowronek-Grądział: Analiza porównawcza obszarów wiejskich w zakresie infrastruktury służącej ochronie środowiska	582
Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Analiza zróżnicowania przestrzennego wydatków na usługi z zakresu oświaty i wychowania w Polsce	594
Anna Majchrzak: Ocena sytuacji finansowej powiatów województwa wielkopolskiego z wykorzystaniem metody Warda	602
Marian Maciejuk: Struktura pomocy publicznej dla przedsiębiorców w Polsce w latach 2006-2009	612

Tomasz Kołakowski: Pomoc publiczna udzielona przez dolnośląskie samorządy podmiotom gospodarczym – dynamika i rodzaje wsparcia.....	623
Andrzej Wasiak: Restrukturyzacja w PKP na przykładzie PKP Energetyka SA	636
Monika Murzyn-Kupisz: Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego a efekty mnożnikowe w gospodarce lokalnej i regionalnej.....	645
Marcelina Zapotoczna, Joanna Cymerman: Wykorzystanie wielowymiarowej analizy dyskryminacyjnej do grupowania wspólnot mieszkaniowych	658
Agnieszka Kłysik-Uryszek: Działalność eksportowa spółek z udziałem kapitału zagranicznego – regionalne zróżnicowania w Polsce.....	668

Summaries

Malgorzata Markowska, Danuta Strahl: Dynamic classification of the European regional space regarding the level of Output innovation identifiers	28
Marek Szajt: Change in the innovative position of regions in the enlarging European Union.....	38
Elżbieta Izabela Misiewicz: Innovation and regional development – the soft model	47
Katarzyna Widera: Comparative analysis of the level of innovation in regions.....	55
Elżbieta Sobczak: Statistical analysis of workforce by the intensity of R&D activity in EU countries	65
Malgorzata Markowska: EU regions classification by the dynamics of innovation characteristics (regarding Output)	80
Dariusz Głuszczyk: Regional innovation system – the definitive and the model approach (theoretical discussions).....	89
Andrzej Sztando: Assessment of the regional innovation strategies implementation systems – a study report.....	101
Bartłomiej Jefmański, Malgorzata Markowska: The assessment of Polish regions with regard to smart specialization in European space applying fuzzy classification.....	113
Anna Beata Kawka: The influence of human capital quality on regional development.....	123
Iwona Skrodzka: Intellectual capital influence and the level of economic development in Polish regions – the soft model.....	135
Malgorzata Juchniewicz, Urszula Tomczyk: Regional differentiation of enterprise intellectual capital in Poland.....	146
Magdalena Graczyk, Leszek Kaźmierczak-Piwko: The role of eco-innovation in the process of sustainable development of a region.....	157

Katarzyna Szymańska: Region innovativeness as a tool shaping the organisational culture of SMEs.....	167
Lukasz Mamica: Industrial design as a sector of creative industries.....	177
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Supply chain in shaping the innovativeness of Western Poland regions	189
Patrycja Zwiech: The importance of human capital in the development of West Pomeranian Voivodeship	200
Janusz Kornecki, Maciej Kokotek, Arkadiusz Szymański: Support for the innovativeness of small and medium-sized enterprises in the development of Łódź Voivodeship.....	210
Krzysztof Krukowski, Maciej Zastempowski: Financial instruments supporting the innovativeness of Kuyavian-Pomeranian Voivodeship in the light of empirical research	217
Marek Obrębalski: Contemporary problems of the regional policy of the European Union and Poland	227
Bogdan Leszkiewicz: Strategies of the European Union regional policy	235
Tomasz Dorożyński: The role of EU cohesion policy in regional and local economy.....	245
Ewa Kusidel: The impact of the cohesion policy on the internal convergence in Poland	256
Artur Lipieta, Barbara Pawelek, Roman Huptas: Comparative analysis of Polish Nuts 2 level regions from the point of view of the level of using European funds from the European Regional Development Fund for the period between January 2007 and June 2010	265
Mariusz Wiśniewski: Regional diversification of EU support absorption for Polish rural areas.....	277
Kinga Wasilewska: JESSICA, JEREMIE and JASPERS for economic growth.....	289
Alojzy Zalewski: Market determinants of territorial competition in the light of material investments.....	299
Małgorzata Leśniak-Johann: Conditions of the cooperation and competition in tourism in Saxony–Lower Silesian borderland. Selected problems.....	311
Emilia Bogacka: Cooperation in the area of public safety in the Poland–Germany borderland.....	320
Alina Kulczyk-Dynowska, Katarzyna Przybyła: Giant Mountains national parks (KPN and KRNAP) and the development of cross-border regional space	329
Anna Malina, Dorota Mierzwa: A comparative analysis of macroeconomic situation in Poland and neighbouring countries in the 20-year period of structural changes	341
Zbigniew Piepiora: The occurrence of natural disasters in Europe and the international cooperation in the field of counteracting their results	356

Jakub Piecuch, Łukasz Paluch: Determinants of social and economic development of the Mediterranean basin regions.....	365
Adam Dąbrowski: Globalization and regionalization.....	373
Krzysztof Malik: Chosen methods of regional development policy evaluation	393
Dorota Rynio: Problem regions in the face of a new paradigm of the regional policy in Poland	404
Piotr Rzeńca: Theme parks as a factor in the development of economy. An identification of the phenomenon	415
Renata Lisowska: The determinants of SME growth in marginalized regions illustrated with the example of Łódź Voivodeship	424
Aleksandra Koźlak: Transport as a factor of regional development	434
Adam Przybyłowski: Transport investments in Lower Silesian Voivodeship in the context of sustainable development strategy	449
Paweł Andrzejczyk: The significance of reverse logistics for balanced region development.....	459
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: Voivodeship spatial planning – the essence, opportunities and constraints	469
Andrzej Raszkowski: Selected aspects of the marketing orientation of territorial units	479
Krzysztof Wiktorowski: Regional and local identity as an element of sustainable development of the West Pomeranian region.....	490
Jan Polski: External effects in urban marketing.....	500
Danuta Stawasz: Regional differences in the development of Polish regions after the establishment of territorial self-government	508
Beata Bal-Domańska: Classification of Polish sub-regions (NUTS-3) by economic development level	519
Łukasz Mach: Application of the methods of multidimensional comparative analysis as a basis for parameters assignment of development potential of regions.....	529
Grażyna Karmowska: A comparison of the development of the subregions of West Pomeranian Voivodeship in 1999-2007.....	541
Ewa Mazur-Wierzbicka: Stimulating sustainable development in West Pomeranian Voivodeship by using good practices.....	551
Maria Kola-Bezka: Entrepreneurship as a factor of regional development on the basis of the survey results of the residents of Kuyavian-Pomeranian Voivodeship	562
Joanna Kosmaczewska: Entrepreneurship as a stimulus to tourism development in rural areas	572
Sandra Misiak: Professional activity of women in West Pomeranian Voivodeship.....	581
Agnieszka Skowronek-Grądziel: A comparative analysis of rural areas in the field of environment protection infrastructure	593

Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Analysis of spatial differentiation of expenditure on education in Poland.....	601
Anna Majchrzak: Financial standing of counties in Greater Poland Voivodeship assessed with Ward's method.....	611
Marian Maciejuk: The structure of public aid for entrepreneurs in Poland in the period 2006-2009.....	622
Tomasz Kołakowski: Public aid granted to economic entities by Lower Silesian self-governments – dynamics and types of support.....	635
Andrzej Wasiak: Restructuring in PKP illustrated by the case of PKP Energetyka SA.....	644
Monika Murzyn-Kupisz: Activities aimed at preservation of cultural heritage and multiplier effects in the local and regional economy.....	657
Marcelina Zapotoczna, Joanna Cymerman: Using the multidimensional discriminant analysis for grouping housing cooperatives.....	667
Agnieszka Kłysik-Uryszek: Export activity of companies with foreign capital – regional differences in Poland.....	677

Artur Lipieta, Barbara Pawełek, Roman Huptas

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

ANALIZA PORÓWNAWCZA WOJEWÓDZTW POLSKI ZE WZGLĘDU NA WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO W LATACH 2007–2010

Streszczenie: Artykuł przedstawia wyniki analizy zróżnicowania poziomu wykorzystania środków unijnych w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przez województwa Polski w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. Prezentowane badania wpisują się we współczesny nurt analiz oceniających poziom wykorzystania środków unijnych w Polsce oraz badań regionalnych.

Słowa kluczowe: polityka spójności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, badania regionalne.

1. Wstęp

Jednym z priorytetów Unii Europejskiej, gospodarczo-politycznego związku demokratycznych państw europejskich, jest wyrównanie różnic gospodarczych, a w efekcie także i społecznych, między regionami Unii. Dlatego do obszarów z PKB na 1 mieszkańca mniejszym niż 75% średniej w UE kieruje się pomoc finansową w formie dotacji z budżetu Unii. Polska jest największym beneficjentem europejskiej polityki spójności zaplanowanej na lata 2007–2013. Półmetek trwającego planu finansowego Unii Europejskiej to według autorów odpowiedni moment na dokonanie analizy porównawczej poziomu wykorzystania środków unijnych w Polsce pochodzących z największego instrumentu wdrażania polityki regionalnej w UE, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Artykuł jest kontynuacją badań podjętych przez autorów w ramach badań statutowych Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w latach 2009 i 2010. Analizę przestrzenno-czasowego zróżnicowania redystrybucji dochodu narodowego brutto UE w latach 2004–2006 przedstawiono w pracy [Lipieta, Pawełek 2011], analizę zróżnicowania wykorzystania środków unijnych przez polskie regiony szczebla NUTS 2 – w pracy [Pawełek, Huptas 2012]. Badanie udziału polskich regionów szczebla NUTS 2 w europejskiej polityce spójności na lata 2007–2013 na tle ich miejsca w europejskiej przestrzeni ze względu na poziom rozwoju regionalnego czytelnik znajdzie w pracy [Pawełek, Lipieta, Huptas 2012].

Priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych w Polsce w ramach budżetu Unii na lata 2007–2013 określa Narodowa Strategia Spójności (urzędowa nazwa dokumentu: Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia – NSRO). Wydatkowanie środków jest realizowane w ramach pięciu programów operacyjnych. Oprócz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) są to: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa. Wydatkowanie unijnych pieniędzy w Polsce w ramach EFRR jest realizowane za pomocą następujących programów operacyjnych (<http://www.pois.gov.pl>; dostęp: 20.04.2011):

- Infrastruktura i Środowisko, finansowany także przez FS (wsparcie dużych inwestycji infrastrukturalnych w zakresie ochrony środowiska, transportu, energetyki, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia oraz szkolnictwa wyższego).
- Innowacyjna Gospodarka (inwestycje w obszarach: badania i rozwój, innowacje, technologie informacyjne i komunikacyjne).
- Rozwój Polski Wschodniej (inwestycje w zakresie infrastruktury wspierającej działalność naukową i badawczą oraz zakładające modernizację miejskich lub regionalnych systemów komunikacyjnych, a także przedsięwzięcia zwiększające atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną pięciu województw Polski wschodniej: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego oraz warmińsko-mazurskiego).
- Pomoc Techniczna (wsparcie wszystkich działań i procesów związanych z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, oceną i kontrolą realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, ułatwieniem przepływu i wymiany informacji między uczestnikami procesu realizacji NSRO, a także z zakresu wsparcia przygotowania projektów oraz rozpowszechniania informacji i promocji operacji funduszy strukturalnych w Polsce).
- Europejska Współpraca Terytorialna (współpraca państw członkowskich UE w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym w zakresie m.in. poprawy i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej, transportowej, technicznej, turystycznej, społecznej oraz ochrony środowiska, wspieranie innowacyjności, powiązań gospodarczych oraz ułatwienie współpracy sektora gospodarki i nauki, wspieranie rozwoju zasobów ludzkich).
- Programy Regionalne (inwestycje infrastrukturalne, wspieranie innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego, ochrona i zarządzanie zasobami środowiska naturalnego, rozwój turystyki, podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, konkurencyjności firm, standardów warunkujących rozwój kapitału ludzkiego, poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach, wzrost aktywności zawodowej mieszkańców).

Od początku 2007 do połowy 2010 r. w Polsce wdrażanych było 18 379 projektów (por. tab. 1), współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

2. Opis metodyki badań

Plany dochodów oraz wydatków budżetu UE ustalane są corocznie. Roczne budżety funkcjonują jednak w ramach budżetów wieloletnich. Obecny plan finansowy, w ramach którego wypłacane są środki z EFRR (na wyrównanie różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych między regionami Unii), obejmuje lata 2007–2013 i wciąż jest realizowany. Z tego powodu okres badawczy pracy obejmuje połowę bieżącego planu finansowego, czyli przedział od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. W celu analizy zależności między poziomem osiągniętego rozwoju gospodarczego (mierzonym przez PKB na 1 mieszkańca) a poziomem wykorzystania środków unijnych przez województwa Polski do okresu badawczego włączono także ostatni rok poprzedzający wspomniany okres (tj. rok 2006). Za obiekty badawcze przyjęto polskie regiony szczebla NUTS 2 (województwa) oraz całą Polskę.

Wykorzystane w pracy dane statystyczne pochodzą z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego oraz serwisu internetowego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „Mapa dotacji Unii Europejskiej” (<http://www.mapadotacji.gov.pl>; dostęp: 22–29.09.2010). W serwisie można znaleźć szczegółowy wykaz projektów realizowanych w Polsce i współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej, uwzględniający wartość projektów oraz dotacji według stanu na koniec kolejnych miesięcy. Z rozważań wyłączono projekty, dla których w serwisie podano zerową całkowitą wartość projektu lub zerową wartość dotacji Unii Europejskiej (w ramach EFRR były 23 takie projekty).

3. Analiza statystyczna zróżnicowania poziomu wykorzystania środków unijnych, w ramach programów operacyjnych finansowanych z EFRR, przez województwa Polski w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r.

Całkowita wartość projektów realizowanych w Polsce w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. wynosi 106 321,3 mln zł (tab. 1). Wartość dotacji UE to 59 536,8 mln zł, co stanowi ok. 56,0% całkowitej wartości tych projektów. Najwięcej projektów w badanym okresie realizowanych było w województwach: śląskim (2129), małopolskim (1792), mazowieckim (1680) i wielkopolskim (1594), a najmniej w zachodniopomorskim (535), podlaskim (609) i świętokrzyskim (623). Dofinansowanie Unii kształtowało się na poziomie od 47,3% całkowitej wartości projektów w woj. śląskim do 59,4% w woj. podlaskim oraz 77,7% dla projektów realizowanych na szczeblu ogólnokrajowym.

Tabela 1. Projekty realizowane w Polsce w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r.

Województwo	Symbol	Liczba projektów	Liczba projektów realizowanych w więcej niż jednym regionie	Całkowita wartość projektów (mln zł)	Wartość dotacji Unii Europejskiej (mln zł)	Udział wartości dotacji Unii Europejskiej w całkowitej wartości projektów (%)	Całkowita wartość projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/osoba)	Wartość dotacji Unii Europejskiej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/osoba)
Dolnośląskie	DO	1 193	18	9 440,4	4 802,1	50,9	3 281,77	1 669,37
Kujawsko-pomorskie	KP	996	14	4 606,9	2 301,7	50,0	2 226,53	1 112,42
Lubelskie	LL	1 205	13	4 867,2	2 670,0	54,9	2 256,25	1 237,69
Lubuskie	LS	689	9	2 793,1	1 369,4	49,0	2 765,29	1 355,78
Łódzkie	LO	752	11	6 637,6	3 514,5	52,9	2 611,34	1 382,65
Małopolskie	ML	1 792	23	8 426,8	4 731,2	56,1	2 554,91	1 434,43
Mazowieckie	MZ	1 680	19	13 210,0	7 850,7	59,4	2 529,60	1 503,34
Opolskie	OP	749	10	2 943,3	1 351,1	45,9	2 854,54	1 310,35
Podkarpackie	PK	1 133	22	6 182,8	3 487,9	56,4	2 941,79	1 659,54
Podlaskie	PD	609	13	3 326,3	1 976,0	59,4	2 795,83	1 660,86
Pomorskie	PM	1 224	25	5 919,6	3 206,9	54,2	2 654,43	1 438,00
Śląskie	SL	2 129	18	8 401,7	3 976,3	47,3	1 810,42	856,82
Świętokrzyskie	SW	623	8	4 048,2	2 134,0	52,7	3 187,24	1 680,17
Warmińsko-mazurskie	WM	1 167	25	4 881,7	2 818,9	57,7	3 420,69	1 975,25
Wielkopolskie	WK	1 594	21	7 852,5	4 393,3	55,9	2 303,94	1 289,01
Zachodniopomorskie	ZP	535	17	3 528,2	1 757,6	49,8	2 083,73	1 038,01
Poziom krajowy	PoKr	498	0	9 255,1	7 195,3	77,7	242,49	188,52
Polska	PL	18 379	77	106321,3	59536,8	56,0	2 785,66	1 559,89

Uwagi: Projekty z grupy *Poziom krajowy* są realizowane na szczeblu ogólnokrajowym (tzn. nie są przypisane do konkretnych regionów szczebla NUTS 2). Liczba projektów realizowanych w Polsce (ostatni wiersz), ze względu na projekty realizowane w więcej niż 1 regionie, nie jest równa sumie „po regionach”. Dla projektów realizowanych w więcej niż w 1 regionie przyjęto (tzn. oszacowano) jednokowy podział wartości projektu i dotacji na poszczególne regiony.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

Wartościowo najwięcej środków zostało zaangażowanych w projekty realizowane w województwach: mazowieckim (ponad 13,2 mld zł) i dolnośląskim (ponad 9,4 mld zł) oraz na poziomie krajowym (ponad 9,2 mld zł).

Znaczna większość projektów w Polsce pochodzących z EFRR realizowana była w badanym okresie z funduszy regionalnych programów operacyjnych oraz z Pro-

gramu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (por. tab. 2). Tylko 5,3% ogólnej liczby projektów dotowanych było ze środków pozostałych programów (tj.: Infrastruktura i Środowisko, Pomoc Techniczna, Rozwój Polski Wschodniej, Europejska Współpraca Terytorialna).

Tabela 2. Projekty realizowane w Polsce w ramach programów operacyjnych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r.

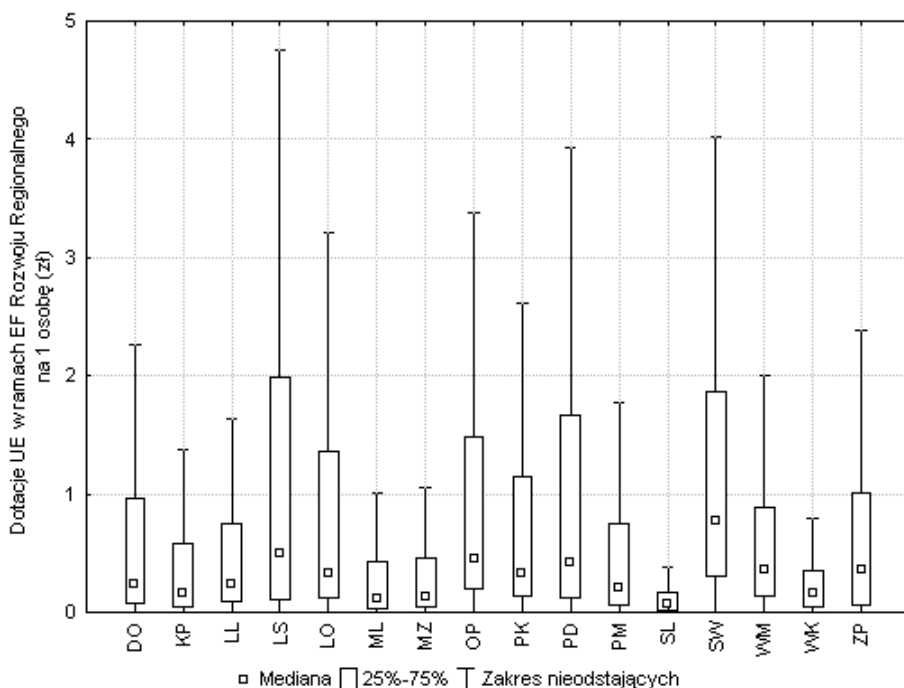
Program Operacyjny	Liczba projektów	Całkowita wartość projektów (mln zł)	Wartość dotacji Unii Europejskiej (mln zł)	Udział wartości dotacji UE w całkowitej wartości projektów (%)	Całkowita wartość projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/osoba)	Wartość dotacji Unii Europejskiej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/osoba)
Infrastruktura i Środowisko	566	12 827,6	6 783,8	52,9	336,37	177,88
Innowacyjna Gospodarka	4 336	33 741,6	18 039,7	53,5	884,77	473,04
Pomoc Techniczna	183	1 293,7	942,5	72,9	33,92	24,71
Rozwój Polski Wschodniej	107	5 825,4	3 936,6	67,6	152,75	103,23
Współpraca Transgraniczna (łącznie 3 programy)	111	92,6	75,8	85,1	0,74	0,63
Programy Regionalne	13 082	52 548,3	29 760,5	56,6	1 377,92	780,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

Badaniu poddano rozkłady wartości dotacji UE przyznanych w poszczególnych projektach w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w podziale na polskie regiony szczebla NUTS 2 (województwa). Analiza wykresów pudełkowych opartych na kwartylach z pominięciem wartości odstających¹ (rys. 1) wskazuje na występowanie silnego zróżnicowania poziomu wykorzystania środków unijnych w poszczególnych województwach.

Pod względem wykorzystania środków unijnych z EFRR w przeliczeniu na 1 mieszkańca (por. tab. 1) najlepsze jest województwo warmińsko-mazurskie (1975,25 zł). W czołówce są także: świętokrzyskie (1680,17), dolnośląskie (1669,37), podlaskie (1660,86) i podkarpackie (1659,54). Najmniej dotacji na 1 mieszkańca pozyskały województwa: lubelskie (1237,69 zł), kujawsko-pomorskie (1112,42), zachodniopomorskie (1038,01) i śląskie (856,82). Niska, w stosunku do innych województw, wartość dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla województwa śląskiego

¹ Analizę zawężono do wartości typowych.

Rys. 1. Rozkład dotacji UE w ramach EFRR na 1 osobę (zł) w podziale na województwa Polski w okresie styczeń 2007 r. – czerwiec 2010 r.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu STATISTICA 9.1.

wynika z dużej liczby mieszkańców tego województwa. Realizowane projekty, mimo że na tle innych województw Polski było ich najwięcej, miały w przeliczeniu na 1 mieszkańca stosunkowo niską wartość (1810,42 zł, przy 2785,66 zł dla Polski).

Tabela 3 prezentuje uporządkowanie województw Polski ze względu na poziom PKB na mieszkańca w 2006 r. oraz ze względu na poziom wykorzystania środków UE z wybranych programów operacyjnych. Uwagę zwraca województwo mazowieckie. Jest ono najlepsze pod względem zarówno osiągniętego poziomu PKB na 1 mieszkańca w 2006 r., jak i wykorzystania środków unijnych z programów: Innowacyjna Gospodarka, Infrastruktura i Środowisko oraz Pomoc Techniczna. Jednak po uwzględnieniu pozostałych programów operacyjnych (zwłaszcza regionalnych) zajmuje ono dopiero 6 miejsce.

Zaobserwowano statystycznie istotną zależność (z wartością współczynnika korelacji rang Kendalla równą 0,417; poziom istotności 0,05) jedynie między uporządkowaniami województw ze względu na poziom PKB na mieszkańca i wykorzystania środków z programu Innowacyjna Gospodarka. Na ten program przypada

ok. 30% ogółu dotacji unijnych w Polsce w ramach programów operacyjnych EFRR w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. Wnioskujemy zatem, że innowacyjne inwestycje wymagają osiągnięcia pewnego poziomu rozwoju gospodarczego.

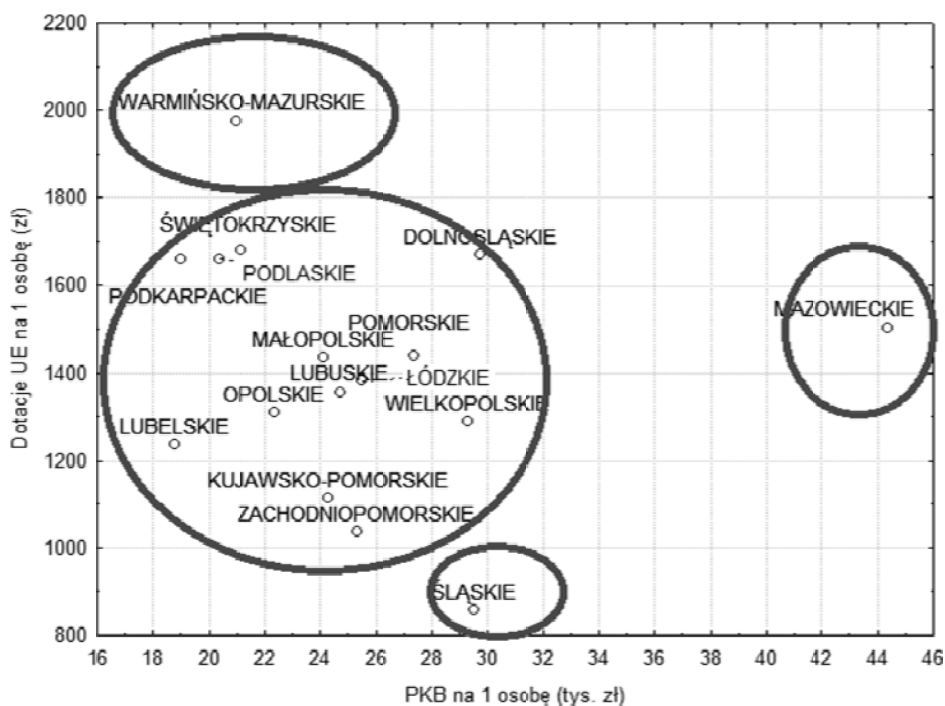
Tabela 3. Lokaty województw Polski ze względu na poziom wykorzystania środków UE z programów operacyjnych EFRR w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. oraz poziom PKB w 2006 r.

Województwo	Lokata ze względu na poziom PKB (w 2006 r.) w zł na mieszkańca	Lokata ze względu na wykorzystanie środków unijnych z Programu Operacyjnego:			
		Infrastruktura i Środowisko	Innowacyjna Gospodarka	Pomoc Techniczna	Wszystkie programy
Dolnośląskie	2	2	2	10	3
Kujawsko-pomorskie	9	15	9	11	14
Lubelskie	16	8	14	12	13
Lubuskie	8	16	11	2	10
Łódzkie	6	6	4	13	9
Małopolskie	10	10	3	14	8
Mazowieckie	1	1	1	1	6
Opolskie	11	13	8	3	11
Podkarpackie	15	5	6	9	5
Podlaskie	14	3	13	4	4
Pomorskie	5	4	7	8	7
Śląskie	3	12	10	16	16
Świętokrzyskie	12	14	12	7	2
Warmińsko-mazurskie	13	11	15	5	1
Wielkopolskie	4	9	5	15	12
Zachodniopomorskie	7	7	16	6	15

Źródło: obliczenia własne.

W analizie rozkładu dotacji unijnych na mieszkańca (w okresie styczeń 2007–czerwiec 2010) i PKB na mieszkańca (w 2006 r.) w poszczególnych województwach Polski (rys. 2) widać wyraźnie cztery grupy. Jedną stanowi samodzielnie województwo mazowieckie – z wysokim PKB i średnim poziomem dotacji na mieszkańca.

Rys. 2. PKB na osobę (w 2006 r., w tys. zł) oraz dotacje unijne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r.)

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu STATISTICA 9.1.

Drugą i trzecią grupę, także samodzielnie, stanowią województwo śląskie (ze średnim poziomem PKB i bardzo niskim poziomem dotacji unijnych z EFRR na mieszkańca) oraz województwo warmińsko-mazurskie (z niskim poziomem PKB i bardzo wysokim poziomem dofinansowania unijnego). Pozostałe województwa stanowią ostatnią, czwartą grupę.

4. Wnioski

Analiza porównawcza województw Polski wskazuje na występowanie silnego zróżnicowania poziomu wykorzystania środków unijnych w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w poszczególnych województwach w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r. Najwięcej projektów w badanym okresie realizowanych było w województwie śląskim, najmniej w zachodniopomorskim. Największe dotacje UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca uzyskano w województwie warmińsko-mazurskim, najmniejsze zaś – w śląskim.

Badanie uporządkowań województw ze względu na poziom PKB w 2006 r. i poziom wykorzystania środków unijnych w ramach poszczególnych programów operacyjnych na koniec czerwca 2010 r. pozwoliło zauważyć, że statystycznie istotna zależność z poziomem PKB istnieje tylko dla projektów współfinansowanych w ramach programu operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Autorzy zamierzają kontynuować zaprezentowane badania zarówno dla regionów Polski, jak i pozostałych krajów Unii Europejskiej otrzymujących środki finansowe z budżetu UE. W planach jest m.in. statystyczna analiza struktury wydatków na obszary wspólnej polityki europejskiej.

Literatura

- Lipieta A., Pawełek B. [2011], *Badanie przestrzenno-czasowego zróżnicowania redystrybucji Dochodu Narodowego Brutto Unii Europejskiej w latach 2004–2008*, Acta Universitatis Lodzianensis, Folia Oeconomica nr 253.
- Pawełek B. [2008], *Metody normalizacji zmiennych w badaniach porównawczych złożonych zjawisk ekonomicznych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Seria Specjalna: Monografie, nr 187, Kraków.
- Pawełek B., Huptas R. [2012], *Analiza statystyczna zróżnicowania wykorzystania środków unijnych przez polskie regiony szczebla NUTS 2 w okresie od stycznia 2007 r. do czerwca 2010 r.*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie – Metody analizy danych, nr 878.
- Pawełek B., Lipieta A., Huptas R. [2012], *Study of Participation of Polish Nuts 2 Level Regions in the European Cohesion Policy for 2007–2013 Compared to Their Place in the European Space from the Point of View of the Level of Regional Development*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie – Metody analizy danych (w druku).

COMPARATIVE ANALYSIS OF POLISH NUTS 2 LEVEL REGIONS FROM THE POINT OF VIEW OF THE LEVEL OF USING EUROPEAN FUNDS FROM THE EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND FOR THE PERIOD BETWEEN JANUARY 2007 AND JUNE 2010

Summary: The main aim of the research is to present the statistical analysis of differentiation of Polish Nuts 2 Level Regions from the point of view of the projects carried out under the European funds.

Keywords: European Cohesion Policy, European Regional Development Fund, regional research.